

FULLMÄKTIGES I RIKSGÄLDSKONTORET
AVGIVNA FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE
FÖR ÅR 1970

Till Riksdagen

Fullmäktige i riksgäldskontoret får härmed jämlikt 48 § av det för verket gällande reglementet avge berättelse om riksgäldskontorets ställning och förvaltning under år 1970. I december 1970 utkom riksgäldskontorets årsbok för budgetåret 1969/70 innehållande text- och tabellmaterial till belysande av riksgäldskontorets verksamhet jämte vissa uppgifter även för tiden efter budgetårets utgång. Beträffande nämnda period torde fullmäktige få hänvisa till årshoken. I det följande lämnas sålunda allenast en kompletterande översikt över riksgäldskontorets rörelse under senare halvåret 1970.

Det totala statliga kassamässiga utgiftsöverskottet under andra halvåret 1970 uppgick till 5 207 mkr. (andra halvåret 1969: 5 958 mkr.). Det finansierades så gott som helt genom upplåning. Statsskulden steg sålunda med 5 195 mkr. (5 942) till 36 155 mkr. den 31 december 1970. Statsverkets och riksgäldskontorets checkräkningar samt riksgäldskontorets postgirokonto minskade med 12 mkr.

Utvecklingen under de senaste två åren i nu berörda avseende framgår av nedanstående uppställning.

	Juli.—december 1970	1969	År 1970	1969
Budgetutfallet				
(nettoutgift —, nettointkomst +)				
Driftbudgeten	—3 303	—3 855	+ 855	— 228
Kapitalbudgeten rörliga krediter m. m.	—1 904	—2 103	—4 063	—3 568
	—5 207	—5 958	—3 208	—3 796
Finansiering				
Statsskulden (ökning +, minskning —)	+ 5 195	+ 5 942	+ 3 212	+ 3 527
Statsverkets och riksgäldskontorets kassa jämte utlämnade dagslån, (minskning +, ökning —)	+ 12	+ 16	— 4	+ 269
	+ 5 207	+ 5 958	+ 3 208	+ 3 796

Den 1 oktober 1970 emitterade riksgäldskontoret ett räntelöpande obligationslån, nämligen 1970 års 7 1/4 % lån av den 10/11 på 800 mkr. med förfallotid den 10/11 1982. För konvertering av 1951 års premielån på 150 mkr., som uppsagts till inlösen den 15/1 1971, samt även för nyförsäljning emitterade riksgäldskontoret i september 1970 ett nytt premielån på 300 mkr. benämnt 1970 års andra premieobligationslån. Vi

dare har sålts statsskuldförbindelser på sammanlagt 100 mkr. Upplåningen i övrigt skedde huvudsakligen mot skattkammarväxlar med 4 563 mkr. och mot dagslån från banker m. fl. med 184 mkr.

Under halvåret inlöstes ett räntelöpande obligationslån — 1954 års 4 % lån av den 10/11 — på 672 mkr. Vidare inlöstes 110 mkr. av 1951 års premielån genom konvertering mot 1970 års andra premielån.

Riksgäldskontorets ställning vid slutet av år 1970 framgår av bifogade sammandrag av kontorets balansräkning (bilaga 1), som utvisar förändringarna under andra halvåret 1970 i riksgäldskontorets tillgångar och skulder. I bilaga 2 lämnas en sammanställning över statens lånebehov och hur detta lånebehov täckts under kalenderåren 1968—1970 med beloppen fördelade på halvår.

Riksgäldskontorets utgifter och inkomster under tiden 1 juli—31 december 1970

Riksgäldskontorets utgifter och inkomster under andra halvåret 1970 (netto i mkr.) sammanfattas här nedan under sina huvudrubriker, varjämte för jämförelse lämnas siffror för andra halvåret 1969.

	1/7—31/12 1970		1/7—31/12 1969	
	Ut- gifter	In- komster	Ut- gifter	In- komster
Till statsverket återlämnad kassabehållning	3 293	—	3 856	—
Kapitalbudgeten	2 619	—	1 955	—
Rörliga krediter	—	735	173	—
Övriga konton	20	—	—	25
Upplåning	—	5 195	—	5 942
Kassaminskning (checkräkning och postgiro)	—	2	—	17
Summa	5 932	5 932	5 984	5 984

Kassabehållning från statsverket

Storleken av de medel riksgäldskontoret måste utbetala till resp. kan erhålla från statsverket är beroende av driftbudgetens utfall, dvs. förhållandet mellan statens löpande inkomster och utgifter. Det kassamässiga resultatet av driftbudgeten, sådant det framgår av rörelsen på statsverkets checkräkning, motsvarade för andra halvåret 1970 ett utgiftsöverskott på 3 303 mkr. (3 855). För att täcka detta belopp återlämnade riksgäldskontoret till statsverket 3 293 mkr. av statsverkets kassabehållningar i riksgäldskontoret, varjämte behållningen på statsverkets checkräkning

minskade med 10 mkr. Den 31 december 1970 uppgick riksgäldskontorets skuld till statsverket på grund av statsverkets till riksgäldskontoret överlämnade kassabehållningar till 1 290 mkr.

Kapitalbudgeten

Riksgäldskontorets kassamässiga nettoutgifter för kapitalbudgeten uppgick för andra halvåret 1970 till 2 619 mkr. (1 955). Fr. o. m. budgetåret 1970/71 har skett en budgetteknisk omläggning beträffande finansieringen av viss statlig beredskapslagring. Omläggningen har bl. a. inneburit att vissa för lagringsändamål disponerade rörliga krediter i riksgäldskontoret till ett belopp av 760 mkr. slopats och medel i stället använts under en särskild fond (fonden för beredskapslagring).

Riksgäldskontorets utgifter och inkomster på investeringsbemyndigandena för de olika kapitalfonderna under andra halvåret 1970 fördelar sig på följande sätt:

	Bokförings- mässigt mkr.	Kassa- mässigt mkr.	
Nettoutgifter:			
Televerkets fond	—	12	
Luftfartsverkets fond	10	2	
Statens vattenfallsverks fond	169	170	
Fabriksverkens fond	27	23	
Domänverkets fond	6	6	
Statens allmänna fastighetsfond	35	33	
Försvarets fastighetsfond	3	19	
Statens utlåningsfonder	1 466	1 466	
Fonden för låneunderstöd	67	80	
Fonden för beredskapslagring	876	876	
Sjöfartsverkets fond	3	3	
Statens datamaskinfond	—	4	
Jordfonden	20	20	
Diverse fonder	1	0	2 715
Nettoinkomster:			
Statens järnvägars fond	—	4	
Fonden för förslag till statsverket	81	81	
Fonden för kreditgivning till utlandet	10	10	
Diverse fonder	2	1	96
	2 589	2 619	

Skillnaden mellan de kassamässiga och de bokföringsmässiga beloppen motsvarar det belopp på netto 30 mkr. som i riksgäldskontorets bokslut per 30/6 1970 balanserades som skuld till diverse fonder för oreglerade anslagsmedel och som kassamässigt reglerades under andra halvåret 1970.

I de kassamässiga nettoutgifterna till statens utlåningsfonder ingår 1 368 mkr. till lånefonden för bostadsbyggande.

Rörliga krediter

Riksgäldskontorets fordran för utbetalningar till vissa myndigheter m. fl. på för dem jämlikt riksdagens beslut i riksgäldskontoret öppnade rörliga krediter minskade under andra halvåret 1970 med 735 mkr. och uppgick den 31 december 1970 till 650 mkr.

Myndighet m. fl.	Med- given högsta kredit mkr.	Räntefot 1.1.7. 1969— 30.11. 1970 %	fr.o.m. 1.12. 1970 %	Ute- stående belopp den 30. 6.1970 mkr.	1.7—31.12.1970 Ute- belopp talda mkr.	Återbe- talda belopp mkr.	Ute- stående belopp den 31. 12.1970 mkr.
Televerket	400,0	7 1/2	8 1/2	295,0	385,0	385,0	295,0
Statens järnvägar	150,0	7 1/2	8 1/2	—	43,0	43,0	—
Statens vattenfallsverk	200,0	7 1/2	8 1/2	85,0	272,0	227,0	130,0
Domänverket	130,0	7 1/2	8 1/2	12,0	28,8	20,8	20,0
Luftfartsverket	20,0	7 1/2	8 1/2	—	8,0	8,0	—
Förenade fabriksver- ken	70,0	7 1/2	8 1/2	16,5	48,5	9,0	56,0
Försvarets materiel- verk	5,0	7 1/2	8 1/2	—	—	—	—
Överstyrelsen för eko- nomisk försvars- beredskap	—	7 1/2	—	605,0	—	605,0	—
Statens jordbruks- nämnd	40,0	8 1/4	8 1/2	40,0	—	—	40,0
Svenska Repro- duktions AB	0,7	8 1/4	8 1/2	—	—	—	—
Karlskronavarvet AB	8,0	8 1/4	8 1/2	—	—	—	—
Svenska Tobaks AB	10,0	8 1/4	8 1/2	—	—	—	—
AB Vin- och Sprit- centralen	10,0	8 1/4	8 1/2	—	—	—	—
Svensk spannmåls- handel	35,0	8 1/4	8 1/2	190,0	—	190,0	—
Svensk kötthandel	50,0	8 1/4	8 1/2	44,5	22,0	65,5	1,0
Allmänna bevaknings- aktiebolaget	3,0	8 1/4	8 1/2	—	—	—	—
Norrbottnens järnverk AB	125,0	8 1/4	8 1/2	97,0	144,0	135,0	106,0
Statliga myndigheter med uppdragsverk- samhet	60,0	8 1/4	8 1/2	—	10,3	7,9	2,3
Kungl. Maj:t (SU 10/70, JOU 3/70)	350,0	—	—	—	—	—	—
Summa	1 666,7			1 385,0	961,6	1 696,2	650,3

I samband med inrättandet av en särskild fond för beredskapslagring (fonden för beredskapslagring) har den rörliga kredit på 740 mkr., som anvisats *överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap*, slopats och disponerat belopp återbetalts till riksgäldskontoret. Likaså har *Svensk spannmålshandels* kredit på 190 mkr. skurits ned med 155 mkr. (jfr sid. 5).

Enligt beslut av 1970 års riksdag har fullmäktige i riksgäldskontoret

för beredande av ytterligare rörelsemedel åt *televerket* och *luftfartsverket* vidgat ramarna för dessa verks rörliga krediter i riksgäldskontoret med 75 mkr. resp. 17 mkr. till 400 mkr. resp. 20 mkr.

1970 års riksdag har slopat den rörliga kredit på 5 mkr. som 1946 års riksdag ställde till *Kungl. Maj:ts* förfogande för att täcka kostnader till återuppbyggande m. m. i anledning av eldsvåda eller annan olyckshändelse, som drabbat statlig anläggning. Riksdagen har bemyndigat *Kungl. Maj:t* att vid krig, krigsfara eller andra omständigheter av synnerlig vikt för rikets försvarsberedskap disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret på 350 mkr.

Vissa av de myndigheter som deltar i försöksverksamheten med programbudgetering skall fr. o. m. budgetåret 1970/71 redovisa viss del av sin verksamhet (uppdragsverksamhet) på nytt sätt (prop. nr 1/1970, SU nr 15, 16/1970, rskr. nr 59/1970). Följande myndigheter berörs: statens bakteriologiska laboratorium, statistiska centralbyrån, datamaskincentralen för administrativ databehandling, patent- och registreringsverket, lantmäteristyrelsen, rikets allmänna kartverk, statens provningsanstalt, statens skeppsprovningsanstalt, styrelsen för teknisk utveckling. Kostnader och intäkter vad gäller uppdragsverksamheten redovisas för var och en av dessa myndigheter över ett förslagsanslag på driftbudgeten, som tas upp med ett formellt belopp på 1 000 kr. för varje myndighet. Avsikten är att ett sådant förslagsanslag inte skall få uppvisa någon belastning vare sig under löpande budgetår eller vid budgetårsskiften.

För att lösa ifrågakvarande myndigheters tillfälliga eller säsongmässiga likviditetsproblem har riksdagen bemyndigat *Kungl. Maj:t* att disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret på 60 mkr. *Kungl. Maj:t* har därav ställt följande belopp till förfogande för nyss angivna myndigheter:

statens bakteriologiska laboratorium	5 000 000 kr.
statistiska centralbyrån:	
statistisk uppdragsverksamhet	4 000 000 kr.
teknisk uppdragsverksamhet	8 500 000 kr.
datamaskincentralen för administrativ databehandling	8 000 000 kr.
patent- och registreringsverket	100 000 kr.
lantmäteristyrelsen	20 000 000 kr.
rikets allmänna kartverk	1 000 000 kr.
statens provningsanstalt	1 000 000 kr.
statens skeppsprovningsanstalt	750 000 kr.
styrelsen för teknisk utveckling	100 000 kr.

Till *Kungl. Maj:ts* disposition står härutöver 11 550 000 kr. att fördela på ovan redovisade myndigheter samt övriga myndigheter som bedriver uppdragsverksamhet.

Ovannämnda myndigheter har samtidigt fått möjlighet att placera tillfälliga kassamässiga överskott räntebärande i riksgäldskontoret. Räntefoten vid ränteberäkning såväl på disponerat belopp av den rörliga krediten som för inlåning i riksgäldskontoret bestämmes av fullmäktige.

För att ernå en bättre anpassning av räntan på disponerade belopp av rörliga krediter till räntor som tillämpas på den allmänna marknaden för motsvarande utlåningstyp, beslöt fullmäktige den 26 november 1970 att höja räntan på disponerade belopp för samtliga rörliga krediter till 8 1/2 % räknat från den 1 december 1970.

För medel som myndigheterna placerar hos riksgäldskontoret erhålles f. n. 6 % ränta.

Riksgäldskontorets upplåning under andra halvåret 1970

Av efterföljande sammanställning framgår förändringarna i statsskuldens sammansättning under andra halvåret 1970.

	Utestående belopp den 30.6.1970 mkr.	31.12.1970 mkr.	Förändring mkr.
Räntelöpande obligationslån	18 249	18 377	+ 128
Premieobligationslån	3 550	3 740	+ 190
Statsskuldförbindelser	1 225	1 325	+ 100
Sparobligationslån	1 482	1 510	+ 28
Av staten övertagna lån	7	6	— 0
Prisutjämningsavgifter vid export av trävaror m. m.	2	2	—
Lån hos statsinstitutioner och fonder m. m.	902	904	+ 2
Kortfristig upplåning hos banker m. fl.	300	484	+ 184
Skattkammarväxlar	5 243	9 807	+ 4 563
Summa	30 960	36 155	+ 5 195

De viktigaste förändringarna i statskulden under andra halvåret 1970 framgår av följande redogörelse.

Räntelöpande obligationslån

	Kronor
Statens skuld för räntelöpande obligationer uppgick den 30 juni 1970 till	18 249 418 900
Under andra halvåret 1970	
ökade skulden genom försäljning på följande obligationslån:	
1970 års 7 1/4 % lån av 10/11 (löptid 12 år)	+ 800 000 000
minskade skulden genom inlösen av 1954 års 4 % lån av 10/11 (10/11 1970)	— 671 982 500
Skulden utgjorde den 31 december 1970	18 377 436 400

1970 års 7 1/4 % lån av den 10/11

Den 1 oktober 1970 beslöt fullmäktige upplägga ett långfristigt statsobligationslån, daterat den 10 november 1970 och löpande med 7 1/4 % ränta. Lånet har en löptid av 12 år och förfaller till återbetalning den

10 november 1982. Av lånet utbjöds 600 mkr. till teckning under tiden 5—7 oktober 1970 med rätt för riksgäldskontoret att i förtid avbryta teckningen ävensom att reducera tecknade belopp. Försäljningskursen var pari. Likvid för tecknade obligationer kunde erläggas så snart tilldelning skett. Sista inbetalningsdagen var den 10 december 1970.

Innehavare av obligationer av 1954 års 4 % lån av den 10.11, vilket lån förföll till inlösen den 10.11.1970, erbjöds konverteringsmöjlighet till det nya lånet.

Vid emissionen medverkade riksbanken, affärsbankerna och övriga fondkommissionärer mot en provision av 0,2 % på nominellt belopp, som förmedlades av dem. Vid teckningstidens utgång den 7 oktober hade tecknats sammanlagt 597 415 000 kr., vilket belopp tilldelades tecknarna utan reducering. Riksbanken övertog nominellt 202 585 000 kr. av lånet, varigenom det totala lånebeloppet blev 800 000 000 kr. Teckningarnas fördelning på olika grupper av tecknare framgår av följande sammanställning:

	Mkr.	%
Statsinstitutioner (inkl. av dem förvaltade fonder, donationer, kassor o. dyl.)	205,1	25,6
Kommuner, landsting och andra offentliga samfälligheter	2,1	0,3
Affärsbanker	55,4	6,9
Sparbanker	0,8	0,1
Försäkringsanstalter (inkl. AP-fonden)	525,8	65,7
Övriga kreditinrättningar	0,7	0,1
Aktiebolag, ekonomiska föreningar o. dyl.	0,2	0 0
Fonder, stiftelser etc., som ej förvaltas av statsinstitutioner	3,6	0,5
Understödsföreningar, sjuk- och arbetslöshetskassor etc.	2,9	0,4
Enskilda personer (436 st.)	3,2	0,4
Summa	800,0	100,0

Den influtna lånevalutan redovisas enligt följande:

Nominellt belopp kr	Provision kr.	Influtet belopp kr.	Kurs %	Effektiv ränte- fot %
800 000 000	1 166 764	798 833 236	99,854	7,269

Premieobligationslån

	Kronor
Statens skuld för premieobligationer uppgick den 30 juni 1970 till	3 550 000 000
Under andra halvåret 1970	
ökade skulden genom försäljning av 1970 års andra premielån	+300 000 000
minskade skulden genom inlösen av 1951 års premielån	—110 000 000
Skulden utgjorde den 31 december 1970	3 740 000 000

1970 års andra premielån

Konvertering av 1951 års premielån

Den vid emissionstillfället fastställda återbetalningsdagen för 1951 års premielån var den 1 juni 1971, dock med rätt för riksgäldskontoret att fr. o. m. den 1 juni 1961 förtidsinlösa obligationerna efter tre månaders uppsägning. Fullmäktige beslöt den 20 augusti 1970 att lånet skulle inlösas fr. o. m. den 15 januari 1971. 1951 års premielån, som uppgick till 150 mkr., omfattade 3 000 000 obligationer à 50 kr. fördelade på 1 500 serier med 2 000 obligationer inom varje serie. Den 17 september beslöt fullmäktige att ett nytt premielån — 1970 års andra lån — skulle emitteras i första hand för konvertering av 1951 års lån. Villkoren för det nya lånet var följande:

Lånebelopp	300 000 000 kr.
Valör	100 kr. Lånet är fördelat på 3 000 serier (numrerade 3751—6750) om vardera 1 000 obligationer (numrerade 1001—2000).
Vinster	Vinstutlottningar (dragningar) äger rum i juni och december varje år under lånets löptid. Vid varje dragning utlottas 60 657 st. vinster till ett sammanlagt belopp av 8 750 000 kr., motsvarande en årlig förräntning av 5,833 %. På varje serie utlottas i varje dragning minst 19 st. vinster à 50 kr. eller sammanlagt 950 kr. motsvarande 1,9 % årlig avkastning på seriekapitalet. Högsta vinsten vid varje dragning är 400 000 kr. och lägsta vinsten 50 kr.
Extravinster	Vid första dragningen, som ägde rum den 29 december 1970, utlottades 82 st. extravinster till ett sammanlagt belopp av 2 400 000 kr.
Utbetalning av vinster	Fr. o. m. den dag den officiella dragningslistan utkommit.
Återbetalning	Med 100 kr. per obligation under år 1980 vid tidpunkt, som fastställs av riksgäldskontoret genom minst tre månader i förväg verkställd uppsägning.
Skatt	20 % av vinstbeloppet på högre vinst än 50 kr.

Bortsett från lånebeloppet var villkoren i stort sett desamma som för 1970 års första premielån. För att skilja de båda lånens obligationer från varandra försågs obligationerna av det andra lånet med ett påtryck, "Andra lånet", samt trycktes i en från det första lånets obligationer avvikande färg. För att ytterligare förebygga förväxling omfattar 1970 års andra lån serie 3751—6750 och varje serie innehåller ordningsnummer 1 001—2 000.

Innehavarna av 1951 års premieobligationer erbjöds att under tiden 28 september—15 oktober 1970 byta dessa obligationer mot de nya obligationerna av 1970 års andra premielån, varvid en ny obligation lämnades i utbyte mot två 1951 års obligationer. En ny obligation kunde även erhållas mot en obligation av 1951 års lån jämte tillägg av 50 kr. kontant, s. k. fyllnadsköp. På sistnämnda sätt fick dock högst 100 st. 1951 års obligationer bytas. I likhet med förhållandet vid tidigare

konverteringar fick de hela serier som fanns utelöpande av 1951 års lån bytas mot s. k. brutna serier. Hela serier av 1970 års andra lån utlämnades icke. Utbyte kunde ske förutom i riksgäldskontoret bl. a. på postanstalter, i affärs- och sparbanker, jordbrukskassor och riksbankens kontor. I provision erhöll de medverkande bankerna m. fl. 90 öre för varje vid utbytet och därmed sammanhängande fyllnadsköp redovisad obligation av 1970 års andra premielån.

Av 1951 års premielån konverterades 110 mkr. till 1970 års andra premielån och genom s. k. fyllnadsköp såldes 42 mkr av det nya lånet.

Försäljning av 1970 års andra premielån

Försäljningen av de efter konverteringen återstående obligationerna av 1970 års andra premielån, 148 mkr., ägde rum fr. o. m. den 3 november 1970 och skedde hos posten och de banker m. fl. som medverkat vid bytet. Priset var 100 kr. per obligation. Försäljningen avbröts hos posten och i bankerna den 21.11.1970. Ett mindre antal obligationer, som returnerats från posten och några banker, såldes i riksgäldskontorets kassa fram till den 18.12, då lånet var helt placerat. I provision erhöll de medverkande 45—75 öre per obligation alltefter antalet sålda obligationer.

Liksom varit fallet vid tidigare premielånsemissioner erhöll Bonniers obligationsavdelning AB och Firma Åhlén & Holm tillstånd att försälja obligationer av 1970 års andra premielån på avbetalning och nämnda firmor övertog härför 13,75 mkr. respektive 14,00 mkr. av lånet.

Statsskuldförbindelser

Beloppet av utelöpande statsskuldförbindelser, som den 30 juni 1970 uppgick till 1 224 985 200 kr., ökade under andra halvåret 1970 med 100 000 000 kr. till 1 324 985 200 kr.

Försäljningen av nya statsskuldförbindelser framgår av följande sammanställning:

Utgivningsdag	Räntefot %	Förfallodag	Belopp
22.10.1970	7,65	20.5.1974	25 mkr.
22.10.1970	7,65	18.5.1976	25 mkr.
5.11.1970	7,65	20.5.1974	15 mkr.
5.11.1970	7,65	18.5.1976	15 mkr.
28.12.1970	7,4	20.5.1975	20 mkr.
			100 mkr.

Sparobligationer av åren 1960, 1961, 1966, 1967, 1968 och 1969

Utvvecklingen av riksgäldskontorets skuld för dessa sparobligationer under andra halvåret 1970 framgår av följande sammanställning:

	Låneskuld den 30 juni 1970 kr.	Krediterade räntor kr.	Inlösta obli- gationer kr.	Låneskuld den 31 decem- ber 1970 kr.
SPAR-60	100 895 589: 90	2 847 112: 10	4 689 319: 60	99 053 382: 40
SPAR-61	47 199 679: 10	1 534 189: 50	2 552 089: —	46 181 779: 60
SPAR-66	497 897 423: 10	16 513 651: 70	6 345 421: 60	508 065 653: 20
SPAR-67	222 791 448: 75	6 107 448: 85	4 971 001: 10	223 927 896: 50
SPAR-68	307 958 960: 40	8 708 014: 65	9 956 418: 45	306 710 556: 60
SPAR-69	304 513 300: —	22 727 745: —	1 476 700: —	325 764 345: —
	I 481 256 401: 25			I 509 703 613: 30

Av staten övertagna lån

Statens skuld på grund av övertagna lån, som den 30 juni 1970 utgjorde 6 729 000 kr., minskade under andra halvåret 1970 genom amortering på olika lån med 376 000 kr. Skulden utgjorde härefter den 31.12. 1970 6 353 000 kr.

Prisutjämnings- och konjunkturutjämningsavgifter vid export av vissa trävaror

Riksgäldskontorets skuld för inbetalda prisutjämningsavgifter och konjunkturutjämningsavgifter utgjorde den 30 juni 1970 kr. 1 562 142: 40. Någon ändring har icke inträffat under andra halvåret 1970, varför skulden den 31.12.1970 uppgår till samma belopp. Härav är kr. 6 142: 40 avsatta till lågkonjunkturfonden och står till arbetsmarknadsstyrelsens förfogande, medan resterande kr. 1 556 000: —, som utgöres av prisutjämningsavgifter influerna vid export under 1951 och 1952, disponeras av statskontoret.

Lån hos statsinstitutioner och fonder m. m.

Från den 1 juli 1970 äger vissa myndigheter med uppdragsverksamhet rätt att sätta in överskott på sådan verksamhet på räntebärande räkning i riksgäldskontoret (jfr sid. 7). Härigenom uppkommen statsskuld redovisas under rubriken Lån hos statsinstitutioner och fonder m. m. och uppgick den 31 december 1970 till 7 447 000 kr. På dessa överskottsmedel betalar riksgäldskontoret t. v. 6 % ränta.

Kronor

Skulden mot lån hos statsinstitutioner och fonder utgjorde den 30 juni 1970	902 434 036: 77
Under andra halvåret 1970 skedde följande förändringar:	
Statens pensionsanstalts pensionsfond	— 13 099 936: 32
Exportkreditfonden	+ 7 610 000: —
Statliga myndigheter med uppdragsverksamhet	+ 7 447 000: —
Skuld den 31 december 1970	904 391 100: 45

Kortfristig upplåning hos banker m. fl.

Riksgäldskontoret upptog under andra halvåret 1970 dagslån hos affärsbankerna m. fl. på sätt framgår av följande sammanställning:

Månad	Räntefot	Upptagna lån ¹	Återbetalda lån ¹	Nettoförändring under månaden	Högsta saldo under månaden	Lägsta saldo under månaden	Utestående lån vid slutet av månaden
1970	%	mkr.	mkr.	mkr.	mkr.	mkr.	mkr.
juni							300
juli	10	1 010	825	+ 185	1 184	400	485
aug.	10	104	117	— 13	522	472	472
sept.	8 1/4, 10	1 770	1 829	— 59	1 676	372	413
okt.	10	1 037	539	+ 498	913	413	911
nov.	7—10	1 776	1 910	—134	2 115	703	777
dec.	8, 10	929	1 222	—293	832	394	484
Summa		6 626	6 442	+ 184			

¹ Beloppen avser kassamässiga transaktioner

Riksgäldskontorets skuld mot dagslån hos banker m. fl. uppgick sålunda den 31 december 1970 till 484 mkr.

Skattkammarväxlar

Beloppet av utelöpande skattkammarväxlar utgjorde den 30 juni 1970 5 243 495 000 kr. och ökade under andra halvåret 1970 med netto 4 563 355 000 kr. till 9 806 850 000 kr. den 31 december 1970.

Fördelningen på olika förfallotider av den 30 juni resp. 31 december 1970 utelöpande växlar ävensom de diskontosatser, som tillämpats vid riksgäldskontorets försäljning av dessa växlar, framgår av följande sammanställning:

Utelöpande skattkammarväxlar

den 30 juni 1970			den 31 december 1970		
Förfallotid 1970	Diskonto %	Mkr.	Förfallotid	Diskonto %	Mkr.
Juni	8,5	0,20	December 1970	8,5—8,25	1,39
Juli	8,5—7,5	5 120,75	Januari 1971	8,5—7,5	9 365,84
Augusti	8,5	62,32	Februari	8,25	20,19
September	8,5	7,26	Mars	8,25	367,84
Oktober	8,5	1,21	Maj	8,25	35,00
November	8,5	51,755	Juni	8,25	16,59
		5 243,495			9 806,85

Följande sammanställning utvisar skattkammarväxlarörelsen för varje månad under andra halvåret 1970 (mkr.):

Månad	Marknaden Emitte- rade	In- lösta	Netto	Riks- ban- ken	Total nettoför- ändring	Ute- löpande belopp
Juni 30						5 243,495
Juli	4,03	5,52	— 1,49	+ 360	+ 358,51	5 602,005
Aug.	2,03	0,75	+ 1,28	+ 18,50	+ 19,78	5 621,785
Sept.	3,84	3,65	+ 0,19	—	+ 0,19	5 621,975
Okt.	4,96	7,13	— 2,17	+ 910	+ 907,83	6 529,805
Nov.	220,96	53,285	+ 167,675	— 385	— 217,325	6 312,48
Dec.	218,55	24,18	+ 194,37	+ 3 300	+ 3 494,37	9 806,85
			+ 359,855	+ 4 203,50	+ 4 563,355	

Liksom tidigare har de växlar, som riksgäldskontoret utbjudit till försäljning under andra halvåret 1970, förfallit halvmånadsvis (den 15 och sista i resp. månad). De närmare detaljerna om skattkamarväxelförsäljningen i avseende på förfallotiden och diskontosatser framgår av bilaga 3.

Som framgår av ovanstående sammanställning har nettoförsäljningen av skattkamarväxlar under andra halvåret 1970 huvudsakligen skett till riksbanken med 4 203 mkr. av en total ökning på 4 563 mkr. Nettoförsäljningen till affärsbankerna var 370 mkr. och vad gäller marknaden i övrigt har inlösts netto 10 mkr.

Kortfristig utlåning till banker m. fl.

Riksgäldskontoret har enligt beslut av 1964 års riksdag rätt att placera sina överskottskassor i dagslån till affärsbankerna, postbanken och Allmänna pensionsfonden. Någon sådan utlåning har ej förekommit under andra halvåret 1970.

Svenska statens ansvarsförbindelser

I enlighet med beslut av 1970 års riksdag (rskr. nr 328) har fullmäktige den 9 juli 1970 utfärdat och tillställt *Skeppsartens Sekundärlånekassa* en garantiförbindelse på 10 000 000 kr. att, jämte en tidigare av riksgäldskontoret den 26 augusti 1965 utfärdad garanti på 15 000 000 kr., ingå i kassans garantifond.

Med stöd av bemyndigande av 1970 års riksdag (rskr. nr 76) har fullmäktige den 23 juli 1970 utfärdat och tillställt *Sveriges allmänna hypoteksbank* en förbindelse avseende garanti gentemot innehavare av obligationer, som utgivits av hypoteksbanken före den 1 juli 1970, för förlust som kan uppkomma på grund av att 12 och 34 §§ förordningen (1955: 110) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar upphört att gälla sagda dag.

Beträffande Sveriges åtaganden gentemot *Asiatiska utvecklingsbanken* har närmare redogjorts i riksgäldskontorets årshök för budgetåret 1966/67. Under andra halvåret 1970 har Sverige verkställt den femte inbetalningen till bankens grundfond, i samband varmed riksgäldskontoret den 23 juli 1970 efter hemställan av riksbanken utfärdat ytterligare en skuldförbindelse på 1 293 303 kr. Totalt har därmed utfärdats fem skuldförbindelser på tillsammans 6 466 515 kr.

Enligt beslut av 1969 års riksdag (rskr. 250) har fullmäktige den 20 augusti 1970 utfärdat och tillställt Allmänna Pensionsfonden en förbindelse, avseende garanti intill ett belopp av 20 000 000 kr. jämte ränta för ett *Svenska Industrietableringsaktiebolaget (SVETAB)* av fonden beviljat lån på samma belopp.

I enlighet med beslut av 1970 års riksdag (rskr. nr 371) har fullmäktige den 17 december 1970 iklätt svenska staten, i dess egenskap av aktieägare i *Värdepapperscentralen VPC AB*, garanti intill ett belopp av 10 000 000 kr. Garantin får tas i anspråk endast i den mån det är nödvändigt för att täcka i bolaget enligt senast fastställd balansräkning konstaterad förlust, som icke kan täckas av bolagets lagstadgade reserver och balanserade vinstmedel eller för att undgå för bolaget eljest inträdande likvidationsplikt.

Per den 1.1.1970 överlät *Apotekarsocieteten* hela sitt aktieinnehav, 19 791 aktier eller 87,2619 % av totala antalet aktier i Apoteksvarucentralen Vitrum Apotekare AB till staten. Köpeskillingen, som uppgick till 24 431 990 kr. eller kr. 1 234: 50 per aktie, gäldades genom att riksgäldskontoret jämlikt beslut av 1969 års riksdag (rskr. nr 382) den 23.12.1969 utfärdade två reverser den ena på 15 000 000 kr. och den andra på 9 431 990 kr. Båda reverserna löper med ränta fr. o. m. den 1 januari 1970.

Räntan beräknas efter en årlig räntefot som med en och en halv procentenhet överstiger det vid varje tidpunkt gällande officiella diskontot. Räntan för år 1970 har lagts till kapitalet. Reverserna förfaller till betalning snarast möjligt efter den 1 januari 1971 vid tidpunkt som den då för reversen betalningsansvarige äger att närmare bestämma, dock senast den 1 juli 1971.

Den 31.12.1969 överlämnade *Apotekarsocieteten* sitt aktieinnehav till riksgäldskontoret. Den 23.1.1970 träffade staten avtal med Statsföretag AB om att bolaget skulle förvalta statens aktier i Vitrum m. m. Aktierna skulle dock kvarligga i riksgäldskontoret för statens räkning.

I anslutning till riksdagens beslut (rskr. nr 223/1970) angående statens förvärv per den 1 januari 1971 av teknisk huvudavdelning och laboratorium m. m. från *Apotekarsocieteten* har riksgäldskontoret ytterligare utfärdat och till *Apotekarsocieteten* överlämnat en revers på 7 500 000 kr. löpande med ränta fr. o. m. den 1 januari 1971 efter en årlig ränte-

fot, som med en procentenhet överstiger det vid varje tidpunkt gällande officiella diskontot.

Betalningsansvaret för ovannämnda tre reverser skall övertagas av det fr. o. m. den 1 januari 1971 nyinrättade Apoteksbolaget AB, i vilket staten har 2/3 och en av Apotekarsoeleteten grundad stiftelse 1/3 av aktierna.

T. o. m. den 31 december 1970 hade av de *garantibelopp som totalt tilldelats varven för lån till svenska varvsindustrieföretag* tagits i anspråk sammanlagt 1 867 078 663 kr., enligt följande sammanställning:

	Totalt tilldelade garantibelopp kr.	Ianspråktaget garantibelopp kr.
Eriksbergs Mek. Verkstads AB } AB Lindholmens Varv	908 345 625	665 795 625
Falkenbergs Varv AB	32 250 000	12 850 000
AB Finnboda Varf	24 197 250	17 197 250
Gävle Varv	500 000	—
AB Götaverken } AB Öresundsvarvet }	985 300 000	673 025 000
Kalmar Varv	11 210 250	912 500
Karlstads Varv	1 566 712	1 520 000
Kockums Mek. Verkstads AB } Helsingborgs Varfs AB	689 500 000	332 700 000
AB Lödöse Varf	52 165 000	24 650 000
AB Marstrands Mek. Verkstad	1 500 000	1 500 000
Sölvesborgs Varv AB	21 500 000	6 990 000
Uddevallavarvet AB	359 444 375	127 917 500
AB Åsiverken	12 520 788	2 020 788
	3 100 000 000	1 867 078 663

Särskilda av riksdagen meddelade uppdrag

Riksdagsledamöternas bostadsfråga

I enlighet med sitt av riksdagen givna uppdrag bevakar fullmäktige frågan om anskaffning av bostäder åt riksdagsledamöter.

På grund av det betydande antal rum som numera står till riksdagsledamöternas förfogande i det provisoriska riksdagshuset vid Sergels torg har vissa svårigheter uppstått för riksgäldskontoret att få de av kontoret för ändamålet tidigare anskaffade lägenheterna uthyrda. Med anledning härav har för undvikande av hyresförlust åtgärder vidtagits för tillfälligt uthyrande av lediga lägenheter till personer utanför riksdagen i enlighet med av riksdagen år 1968 lämnat medgivande. Eventuellt kan av samma skäl bli nödvändigt att låta någon eller några av de lediga lägenheterna återgå till den allmänna hyresmarknaden.

Några åtgärder för anskaffande av ytterligare riksdagslägenheter har vid angivna förhållanden icke ansetts böra ifrågakomma.

Premiering av banksparande i samband med återbetalning av preliminär skatt

Riksdagen godkände den 25 november 1970 ett i propositionen nr 197 framlagt förslag om premiering av frivilligt banksparande av överskjutande preliminär skatt.

Enligt det sålunda godkända förslaget (SFS 616/1970) kan fysisk person eller oskiftat dödsbo, som får överskjutande preliminär skatt enligt 1970 års taxering utbetald till sig och som samtidigt med att beloppet utkvitteras sätter in beloppet eller del därav hos bank på ett för ändamålet upplagt premiesparkonto, få dels en sparpremie på 5 % och dels rätt att delta i två vinstutlottningar under år 1971. Sparpremier och utfallna vinster utgår av statsmedel och är skattefria. På medel som inestår på premiesparkonto utgår högsta bankränta.

Fullmäktige i riksgäldskontoret erhöi i uppdrag att handha administrationen av premiesparandet. Förutom att leda kampanjen för premiesparandet ankommer på fullmäktige bl. a. att bestämma vinstplaner, anordna dragningar samt föranstalta om utbetalning av vinster och sparpremier.

1970 års utbetalningar av överskjutande preliminär skatt till fysiska personer och dödsbon uppgick till i runt tal 2,6 miljarder kronor, fördelat på 2,8 miljoner mottagare. I samarbete med CFU och länsstyrelserna distribuerade riksgäldskontoret i samtliga kuvert innc hållande debetsedlar med ö-skatt ett speciellt blad med upplysningar om villkoren för premiesparandet och de regler som skulle gälla för insättning på premiesparkonto samt om hur lotteriet var utformat. Detta blad distribuerades dessutom till samtliga banker.

Kampanjen omfattade vidare affischering på affischplatser utomhus och i samtliga post- och banklokaler samt en koncentrerad annonsering under den tidsperiod då skattsedlerna kom allmänheten till handa (1—10 december).

Möjligheten att öppna premiesparkonto kvarstår t. o. m. den 1 februari 1971 och något definitivt resultat föreligger sålunda ännu inte. Enligt rapporter som lämnats av de deltagande kreditinstituten — postbanken, affärsbankerna, sparbankerna och jordbrukskassorna — torde slutresultatet komma att något överstiga 600 mkr., fördelat på drygt 800 000 konton.

Då sparpremien utgår med 5 % på det belopp som kvarstår på kontona vid 1971 års utgång och vinstplanerna skall upprättas efter principen att ett belopp motsvarande ca 4 % av innc stående sparmedel skall anslås för att täcka vinstsummorna i båda dragningarna, kan beräknas att sparpremier och vinster tillsammans kommer att uppgå till ca 55 mkr. Riksgäldskontorets direkta utlägg för kampanjen kan beräknas något överskrida 1 miljon kronor.

Begränsad förtidsinlösen av vissa svenska statens obligationslån

Riksdagen har bemyndigat fullmäktige i riksgäldskontoret (rskr. 383/1970) att i överensstämmelse med de riktlinjer som angetts i proposition nr 151/1970 i viss begränsad utsträckning i förtid inlösa av svenska staten under åren 1934—1953 utgivna obligationer. Inlösen skall ske till nominella värdet.

Inom riksgäldskontoret har för handläggning av ifrågavarande ärenden inrättats en särskild avdelning. Allmänheten har informerats om riksdagens beslut dels genom en särskild informationsfolder, som tillsammans med ansökningsblankett tillsänts statsskuldbokens deponenter samt distribuerats till bankerna, och dels genom annonsering i pressen.

Beträffande riksgäldskontorets befattning med *ungdomens lönsparande* och *allmänna lönsparandet* samt *statliga partibidrag* hänvisas till redogörelser i riksgäldskontorets årsbok för budgetåret 1969/70.

Stockholm den 21 januari 1971

LARS LINDMARK

AXEL STRAND

BIRGER ANDERSSON

TORSTEN FREDRIKSSON

OSCAR ÖSTMAN

HENNING GUSTAFSSON

LARS ELIASSON

GEORG RINGSTRÖM

Riksgäldsdirektör

Torsten Bjerlöw

BILAGA I

Sammandrag av Riksgäldskontorets balansräkning (i mkr)

Tillgångar	1970 30/6	1970 31/12	Förändr	
<i>Riksgäldsfonden</i>				
Uppköpta obligationer	1	1	+	0
Förskott för inlösen av obligationer och kuponger m. m.	29	30	+	0
Rörliga krediter åt vissa myndigheter	1 385	650	—	735
Garantimedel för Österrikes garanterade konverteringslån 1934/59	2	2	—	0
Fordran hos riksgäldskontorets auktoriserade återförsäljare av premieobligationer	34	41	+	7
Checkräkning hos riksbanken	6	4	—	2
Postgirokonto	0	1	+	1
Diverse	1	5	+	4
	1 458	734	—	725
<i>Kapitalinvesteringar</i>	37 210	39 799	+ 2 589	
Summa	38 668	40 533	+ 1 864	
Skulder				
<i>Riksgäldsfonden</i>				
Statsskulden				
Fonderad statsskuld	24 380	24 813	+	433
Tillfällig statsskuld	6 580	11 343	+4 762	
	30 960	36 155	+5 195	
Kassabehållning från statsverket	4 582	1 290	—3 293	
Förfallna obligationer	43	27	— 16	
Förfallna vinster och kuponger	64	72	+ 8	
Icke disponerade medel tillhöriga statens sekundärlånefond för rederinäringen	2	2	+ 0	
Oreglerade anslagsmedel	30	—	— 30	
Diverse	0	1	+ 0	
	4 721	1 392	—3 331	
<i>Tillgångar över skulder¹</i>				
Statens eget kapital	2 987	2 987	—	
Summa	38 668	40 533	+ 1 864	

¹ Motsvarar den del av statens kapitalinvesteringar, som finansierats av andra medel än låne-medel.

Det statliga lånebehovet och dess täckning under kalenderåren 1968—1970

(kassamässiga belopp i mkr)

	1968				1969				1970		
	1:a halv- året	2:a halv- året	Summa	1:a halv- året	2:a halv- året	Summa	1:a halv- året	2:a halv- året	Summa		
<i>Statens utgiftsöverskott</i>											
Statsverket ¹	—2 505	4 052	1 547	—3 541	3 855	314	—4 158	3 303	—855		
Riksgäldskontoret											
Kapitalbudgeten	834	946	1 780	1 238	1 955	3 193	2 146	2 619	4 765		
Rörliga krediter	133	—114	19	186	173	360	2	—735	—733		
Diverse	—	21	46	—46	—25	—71	11	20	31		
	—1 559	4 930	3 371	—2 163	5 958	3 796	—1 999	5 207	3 208		
<i>Checkräkningsförändringar²</i>											
	815	—547	268	—253	—16	—269	15	—12	3		
<i>Lånebehov (= stats- skuldförändring)</i>											
	— 744	4 383	3 638	—2 415	5 942	3 527	—1 984	5 195	3 212		
<i>Statsupplåningens fördelning på lå- netyper (nom belopp)</i>											
Statsobligationer											
Långfristiga	674	1 441	2 115	1 401	1 373	2 774	1 312	318	1 630		
Kortfristiga	— 363	400	37	—1 067	—	—1 067	— 900	—	—900		
Statsskuldsförbin- delser, sparobl. m. m.											
Långfristiga	40	—51	—11	—28	—21	—49	238	5	243		
Kortfristiga	95	172	267	198	31	229	189	126	315		
Skattkamarväxlar, dagslån	—1 190	2 421	1 231	—2 919	4 558	1 639	—2 822	4 747	1 925		
Summa (= stats- skuldförändring)	— 744	4 383	3 638	—2 415	5 942	3 527	—1 984	5 195	3 212		
<i>Statsupplåningens placering³</i>											
Marknaden											
Affärsbanker	— 106	629	523	—99	1 341	1 242	—1 372	..	..		
Postbanken	— 540	1 049	509	—685	686	1	— 265	..	..		
Övriga ⁴	396	982	1 378	157	620	776	1 102	..	..		
	— 250	2 660	2 410	—627	2 647	2 019	— 535	..	..		
Riksbanken ⁴	— 494	1 723	1 229	—1 788	3 295	1 508	—1 449	..	..		
Summa (= stats- skuldförändring)	— 744	4 383	3 638	—2 415	5 942	3 527	—1 984	..	..		

¹ Driftbudgeten och transaktioner vid sidan av riksstaten enligt rörelsen på statsverkets checkräkning.

² Förändring i behållningen på statsverkets och riksgäldskontorets checkräkning i riksbanken, samt på riksgäldskontorets postgirokonto och kontot Kortfristig utlåning till banker m. fl.

³ Förändringar i resp. sektors innehav av statspapper.

⁴ Uppskattade belopp.

Anm. Långfristig upplåning: ursprunglig löptid över 7 år. Kortfristig upplåning: ursprunglig löptid högst 7 år.

Av riksgäldskontoret tillämpade diskontosatser vid försäljning av skattkamarväxlar i marknaden under andra halvåret 1970 i %

Försäljningsperiod 1970	Förfallodag															
	1970								1971							
	sept.		okt.		nov.		dec.		jan.		febr.		mars		april	
	15	30	15	31	15	30	15	31	15	31	15	28	15	31	15	30
1/7—11/10	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	—	—	—	—	—	—	—
12/10—28/12	—	—	—	—	—	—	—	8,25	8,25	8,25	8,25	8,25	—	—	—	—
29/12—31/12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,25	8,25	8,25	8,25

Anm. Enligt försäljningsvillkoren äger växelnehavaren efter framställning få skattkamarväxel inlöst före förfallodagen, dock tidigast åtta dagar före densamma, varvid på ifrågavarande dagar belöpande diskonto återbetalas. Vid inlösen efter förfallodagen erhåller växelnehavaren upplupen ränta från nämnda dag t. o. m. inlösningsdagen, dock för högst åtta dagar. Såväl returdiskonto vid förtidsinlösen som upplupen ränta vid inlösen efter förfallodagen beräknas på växelbeloppet efter den diskontosats som tillämpats vid växels försäljning.

BILAGA 4

Statsskuldens fördelning på förfallotider

I följande sammanställning har statsskulden uppdelats med hänsyn till de olika lånens återstående löptid

	31.12.1968		31.12.1969		31.12.1970	
	mkr.	%	mkr.	%	mkr.	%
Lån med en återstående löptid av högst 1 år	8 740	30	10 219	31	11 664	32
över 1 men högst 5 år	4 774	16	3 852	12	4 392	12
5 10	6 579	23	9 193	28	10 277	28
10 20	5 916	20	5 715	17	5 801	16
20 år	2 351	8	2 351	7	2 173	6
Amorteringslån	89	0	652	2	988	3
Lån utan bestämd återbetalningstid	967	3	962	3	860	2
	29 416	100	32 943	100	36 155	100

